

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Arbetsmarknadsdepartementet

Yttrande över departementspromemorian Etableringsjobb (Ds 2019:13)

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Remissen innehåller förslag till lagändringar på flera områden i syfte att möjliggöra ett införande av etableringsjobb enligt den principöverenskommelse som arbetsmarknadens parter; LO, Unionen och Svenskt Näringsliv, slutit hösten 2017.

Enligt principöverenskommelsen är etableringsjobb en typ av kollektivavtalad anställning som riktar sig till nyanlända och långtidsarbetslösa. Arbetstagaren ges möjlighet att under som längst två år skaffa kunskaper och erfarenheter hos en arbetsgivare. Anställningen ska därefter normalt kunna leda till en tillsvidareanställning hos arbetsgivaren. Arbetstagaren ska ges möjlighet att delta i utbildning i svenska för invandrare och annan kortare utbildning som arbetsgivaren och arbetstagaren kommit överens om. Av principöverenskommelsen framgår vidare att lönen ska vara 8 000 kronor och att den som anställs med etableringsjobb ska beviljas etableringsbidrag av staten som innebär att den disponibla inkomsten motsvarar vad en arbetstagare typiskt sett får om vederbörande har lägsta lön.

Regeringen, Centerpartiet och Liberalerna har i det så kallade januariavtalet kommit överens om att etableringsjobben ska utvidgas till företag utan kollektivavtal och till bemanningsföretag på ett sätt som gör att fördelarna i etableringsjobben inte går förlorade.

Lagförslagen i promemorian avser följande:

- Statlig ålderspensionsavgift ska betalas för arbete i etableringsjobb.
- Bestämmelser införs om samordning mellan den statliga ersättningen i etableringsjobb och förmånerna sjukpenning och smittbärrpenning i socialförsäkringsbalken så att sjukpenning inte ska lämnas på grundval av statlig ersättning när den försäkrades arbetsgivare i etableringsjobbet ska svara för sjuklön enligt lagen om sjuklön.

Om en arbetsgivare ska svara för sjuklön för samma dag som sjukpenning kommer i fråga, ska sjukpenningens storlek beräknas på grundval av en sjukpenninggrundande inkomst som inte omfattar statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb hos den arbetsgivaren.

Smittbärrpenning ska minskas med statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb i den utsträckning den statliga ersättningen lämnas för samma tid som smittbärrpenningen. Om en smittbärrare har inkomst av anställning i etableringsjobb, ska smittbärrpenning lämnas

endast till den del den överstiger en inkomst som även omfattar den statliga ersättningen för det arbetet.

- Det ska tydliggöras att det är den för vars räkning arbete i etableringsjobb utförs, och inte staten, som ska anses som arbetsgivare enligt bestämmelserna om sjukpenninggrundande inkomst och pensionsgrundande inkomst i socialförsäkringsbalken.
- Statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb ska betraktas som tidigare förvärvsinkomst när det bestäms med vilket belopp per dag som ersättning enligt inkomstbortfallsförsäkringen ska lämnas.
- Föreskrifter ska få meddelas om arbetsgivares skyldighet att lämna uppgifter som har betydelse för ärenden om statlig ersättning som lämnas för arbete i etableringsjobb till personer som är eller kan komma att bli anställda i etableringsjobb.
- Arbetsgivaren som har eller har haft anställda i etableringsjobb ska ge Arbetsförmedlingen eller den myndighet som Arbetsförmedlingen utser tillfälle att granska den verksamhet som bedrivs och lämna uppgifter som behövs för att granskningen ska kunna genomföras.
- Föreskrifter ska få meddelas om skyldighet för arbetstagarorganisationer och arbetsgivarorganisationer som har slutit kollektivavtal om etableringsjobb att till den myndighet som anges i föreskriften lämna in en kopia av avtalet och lämna uppgifter som har betydelse för ärenden om etableringsjobb.
- Böter ska kunna utdömas för den som inte fullgör uppgiftslämnarskyldigheten för arbetsgivare och partsorganisationer.
- Försäkringskassan ska få ha direktåtkomst till vissa uppgifter i beskattningsdatabasen vid beräkning av ersättning till den som tar del av insatser inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

I promemorian lämnas även förslag om utbetalning, kontroll och personuppgiftsbehandling inom arbetsmarknadspolitiken generellt.

- Alla ekonomiska stöd för anställning som har beslutats av Arbetsförmedlingen ska få tillgodoföras arbetsgivaren genom kreditering på skattekontot.
- Arbetsförmedlingen ska få rätt att begära in vissa uppgifter från kreditinstitut, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag i syfte att kontrollera om förutsättningarna för utbetalningar av stöd till arbetsgivare är uppfyllda. Uppgifterna ska lämnas elektroniskt utan dröjsmål.
- Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten om det är nödvändigt för kontrollen av stöd till arbetsgivare och individer som tar del av insatser inom området.

Promemorians förslag omfattar följande författningar:

- Förslag till lag om skyldighet för kreditinstitut, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen.
- Socialförsäkringsbalken
- Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring
- Lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift
- Lagen (1999:591) om kreditering på skattekonto av vissa stöd beslutade av den offentliga arbetsförmedlingen och Trafikverket
- Lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program
- Lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningssystem
- Lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten
- Upphävande av lagen (2006:1494) om kreditering på skattekonto av stimulans till arbetsgivare för nystartsjobb

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I skrivelsen uppges att LO, Unionen och Svenskt Näringsliv hösten 2017 undertecknade en principöverenskommelse om etableringsjobb som skulle ligga till grund för en ny typ av kollektivavtalad anställning för nyanlända och långtidsarbetslösa. Samtal med regeringen resulterade i en gemensam avsiktsförklaring i mars 2018 om ett införande. I den så kallade Januariuppgörelsen 2019 kom regeringen tillsammans med Centerpartiet och Liberalerna överens om att införa etableringsjobben och att jobben ska utvidgas till företag utan kollektivavtal och till bemanningsföretag. Syftet med jobben uppges vara att öka möjligheten för nyanlända och långtidsarbetslösa att etablera sig på arbetsmarknaden samt att underlätta arbetsgivarnas framtida behov av kompetensförsörjning.

De olika lagförslagen i departementsskrivelsen uppges syfta till att skapa förutsättningar för att införa etableringsjobb. I övrigt lämnas förslag som syftar till att motverka felaktiga utbetalningar, både för de kommande etableringsjobben och för befintliga subventionerade anställningar. Den närmare utformningen av regelverket för etableringsjobben och den tänkta statliga ersättningen kommer, enligt konsekvensutredningen, att göras på förordningsnivå.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I konsekvensutredningen anges att delförslaget om skyldighet för kreditinstitut, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag att lämna vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen kan medföra en viss ökning av företagens administrativa kostnader på kort sikt, men att det saknas mindre ingripande alternativ för att åstadkomma den önskade förändringen.

I remissens förslagsdelar redovisas de överväganden och bedömningar som utredaren har gjort. Som exempel kan nämnas att förslagsställaren övervägt att ålägga den enskilda individen som anställs inom ramen för ett etableringsjobb att själv inkomma med uppgifter som behövs av Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan i handläggningen av ärenden. Valet att lägga uppgiftsskyldigheten på arbetsgivaren respektive partsorganisationerna motiveras med att risken för fel ökar när ett kontrollsystem enbart bygger på uppgifter från den ersättningsberättigade själv jämfört med om kontrollen bygger på uppgifter från tredje part. I fallet med skyldighet att inkomma med kopia av kollektivavtalet uppges även att det kan vara svårt för den enskilda individen att få tillgång till avtalet.

Regelrådet kan konstatera att det saknas redovisning av effekter av om ingen reglering kommer till stånd, men att det heller inte är ett möjligt alternativ, eftersom förslaget ingår i en politisk överenskommelse mellan å ena sidan regeringen och andra sidan Centerpartiet och Liberalerna.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av alternativa lösningar är godtagbar och att utebliven redovisning av effekter av om ingen reglering kommer till stånd utifrån förutsättningarna i detta ärende också är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen hänvisas till flera avsnitt i promemorian där överväganden gjorts med anledning av EU-rätten. I dessa avsnitt anges att den statliga ersättningen vid etableringsjobb ska omfattas av kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (GBER). Den statliga ersättningens storlek behöver därför uppfylla de krav som ställs i GBER på stödnivåer. Av den

anledningen är det viktigt att Arbetsförmedlingen får kännedom om storleken på den lön som individen skulle ha fått enligt ordinarie kollektivavtal i branschen om det inte hade varit ett etableringsjobb. Delförslaget om att partsorganisationerna ska ha skyldighet att lämna in kopia av kollektivavtalen samt lämna uppgifter som har betydelse för ärenden om statlig ersättning ska tillse detta behov hos Arbetsförmedlingen. Delförslaget om att Försäkringskassan, som är den myndighet som betalar ut ersättningen, ska få ha direktåtkomst till vissa uppgifter i beskattningsdatabasen ska säkerställa att ersättningens storlek blir rätt i förhållande till den lön som arbetsgivaren betalar, vilket i sin tur säkerställer att kraven i GBER uppfylls.

Det anges vidare att flera av delförslagen aktualiserar EU:s dataskyddsförordning¹. Det uppges att enligt förordningen ska det finnas en rättslig grund för behandling av personuppgifter, där det även framgår i vilket syfte personuppgifterna får behandlas (artiklarna 6.1 respektive 6.3). Genom den föreslagna lagtexten ges kreditinstitut, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag en rättslig förpliktelse. Där anges även att uppgiftsskyldigheten endast avser uppgifter som behövs för att kontrollera om förutsättningarna för Arbetsförmedlingens utbetalningar av stöd till arbetsgivare är uppfyllda. Därmed menar förslagsställaren att kraven i EU:s dataskyddsförordning får anses tillgodosedda.

I konsekvensutredningen anges även att förslagen i promemorian bedöms ligga i linje med Sveriges åtaganden enligt relevanta ILO-instrument och bedöms inte ha några andra konsekvenser för Sveriges internationella åtaganden. Förslaget som helhet bedöms inte i övrigt beröra de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen framgår att en lämplig tidpunkt för ikraftträdande är den 1 juli 2020, vilket bedöms vara tillräckligt med tid för att företagen ska hinna anpassa sin verksamhet till de nya kraven. Förslagsställaren gör bedömningen att det inte är nödvändigt med övergångsbestämmelser, vilket motiveras i promemorian.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Av konsekvensutredningen framgår att förslagsställaren anser att det är svårt att uppskatta hur många företag och branscher som kan komma att beröras. Förslagsställaren har jämfört etableringsjobb med nystartsjobb, som är en befintlig subventionerad anställning som i vissa delar liknar etableringsjobb.

Nystartsjobben nyttjas främst av små och medelstora företag och främst av branscher som hotell- och restaurang, handel, fastighetsservice och andra stödtjänster samt tillverkning. Förslaget berör därutöver kreditinstitut, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. I promemorian finns en redovisning av vilken typ av företag som avses med dessa tre företagskategorier.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG.

Regelrådet finner att redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch, med hänsyn till förslaget karaktär, kan anses tillräcklig och är därmed godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I konsekvensutredningen anges att den föreslagna uppgiftsskyldigheten gentemot handläggande myndighet kan medföra en ökad administrativ belastning för företagen jämfört med om de anställer personer utan stöd. Förslagsställaren bedömer emellertid att uppgifterna bör vara enkla att redovisa, eftersom det är uppgifter som arbetsgivarna redan besitter. Kostnadsökningen bör, enligt förslagsställarens bedömning, därför vara marginell. För de företag som redan idag använder anställningsstöd lämnas, enligt förslagsställaren, redan delar av denna typ av information. Den del av förslaget som handlar om kreditinstitut, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag och som innebär en viss uppgiftslämnarskyldighet kan medföra en ökning av de administrativa kostnaderna på kort sikt, eftersom standarder och rutiner kan behöva utarbetas. Förslagsställarens bedömning är likväl att den samlade kostnaden för dessa företag kommer att vara låg.

Regelrådet anser att förslagsställaren borde ha kunnat redovisa en ungefärlig kostnad som uppgiftslämnarskyldigheten medför för kreditinstitut, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. Att endast ange att den kommer att vara låg och att inga mindre ingripande alternativ finns är inte tillräckligt. För att ytterligare höja konsekvensutredningens kvalitet hade en redovisning av den administrativa kostnadsökningen för företagen som väljer att anställa inom ramen för etableringsjobb också varit att föredra. Eftersom det redan idag finns en uppgiftslämnarskyldighet för liknande anställningar torde detta dessutom vara tämligen enkelt att få fram.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av förslaget påverkan på företagens administrativa kostnader är bristfällig.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen redovisas inga andra kostnader än de administrativa. Gällande förslaget påverkan på företagens verksamhet framgår av bakgrundsbeskrivningen att förslaget som helhet syftar till att skapa förutsättningar för att införa etableringsjobb, vilket i sin tur bland annat syftar till att underlätta arbetsgivarnas framtida behov av kompetensförsörjning.

Regelrådet har i sin granskning inte kunnat identifiera några andra kostnader än de administrativa och finner därför att utebliven redovisningen av förslaget påverkan på företagens andra kostnader utifrån förutsättningarna i detta ärende är godtagbar. Redovisningen av förslaget påverkan på företagens verksamhet bedöms också vara godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I bakgrundsbeskrivningen till förslaget (kap 3.4) anger förslagsställaren att felaktiga utbetalningar riskerar välfärdssystemets legitimitet och kan medföra betydande ekonomiska förluster för det allmänna och dessutom innebära att konkurrensen snedvrids om företag kringgår regelverket för att få ekonomiska fördelar gentemot sina konkurrenter. De delar i förslaget som avser uppgiftslämnarskyldigheten för företag som anställer inom ramen för etableringsjobb samt för kreditinstitut, försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag syftar till att skärpa statens kontrollmöjlighet som ska motverka överutnyttjande och fusk.

I övrigt bedömer förslagsställaren att förslaget inte påverkar konkurrensförhållandena för berörda företag.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen redovisas förslagets samhällsekonomiska effekter i stort, men när det gäller påverkan på företagen specifikt finns ingen ytterligare redovisning än den som redan återgetts.

Regelrådet har i sin granskning heller inte kunnat identifiera någon ytterligare sådan påverkan och finner därför att förslagsställarens redovisning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen anges att förslaget inte bedöms påverka små företag i någon större utsträckning jämfört med andra företag och att det av den anledningen inte funnits skäl att särskilt bedöma lagförslagets konsekvenser för små företag. Förslagsställaren uppger likväl att inom ramen för det fortsatta arbetet kommer ytterligare konsekvenser av reformen i stort att bedömas, vilket bland annat inkluderar en bedömning av effekterna för små företag.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet kan konstatera att förslagsställarens redovisning av förslagets påverkan på företagens administrativa kostnader inte är tillräcklig, men att konsekvensutredningen i övrigt håller god kvalitet. Regelrådet anser att det hade varit önskvärt med en mer detaljerad redovisning av förslagets administrativa kostnader, men bristen bedöms i detta fall inte påverka helhetsbedömningen av konsekvensutredningen.

Sammantaget finner Regelrådet därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 4 september 2019.

I beslutet deltog Claes Norberg, ordförande, Hanna Björknäs, Yvonne von Friedrichs och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av Annika LeBlanc.

Claes Norberg
Ordförande

Annika LeBlanc
Föredragande